

Ať nám to ladí

Irena Kintrová

„Simsala bim skříp huí ťuky ťuk pims bink a vrzy vrzl!“ Toto je tajemná věta, kterou když třikrát rychle za sebou řeknete, přenesete vás do nočního divadla, odkud právě odešli lidé, ale... ano! To jsou ony! V orchestřišti* zůstaly hudební nástroje! Budou tu odpočívat, než je zítra odpoledne hráči probudí ke zkoušce na večerní představení. Myslíte, že spí? Ale kdepak! Dnes večer se zde konal veliký koncert. Každý z nich musel odehrát pořádný kus not a teď si plní zážitků povídají. Slyšíte to taky?

Teď. Paní flétna se právě zeptala sousedky pikoly, jestli si všimla jejího čistého a přesného dvojčárkového dé. A pikola se přidala, jestli prý všichni slyšeli její delikátní* sólo v druhé koncertní větě. Nato housle zašveholí, jestli je opravdu nutné takhle mluvit o pěti notách z celého koncertu, když ony odedřely většinu času smyčcem, až z toho mají popraskané žíně*. Pak se do toho vložily další nástroje. Někdo se pikoly zastával, že bez jejího pikantního* písání by to nebylo ono, jiný zase brumlal, že se zbytečně dělá z komára velbloud. Violoncello se rozhodlo, že ačkoli je také strunný nástroj, s houslemi držet basu nebude a řeklo, že i když je pikola malá, není třeba ji ještě ponížovat.

Trubka si protáhla klapky a houkla: „Já se vám divím, že se tak rozčilujete, zítra je další koncert, měly byste raději trénovat, ať neuděláte ostudu!“ Panečku, to mělo váhu. Takový kus plechu, když se plnou parou ozve, slyší ho všichni až na chodbě. A skutečně všichni chvíli zmlkli, aby si přebrali trubkové moudro a ne jeden z nich si v duchu rychle zalistoval svou partituru*.

Ze zamýšlení je vytrhl buben, který třikrát důrazně udeřil paličkou do svého mohutného břicha a pak ještě přivolal činely, které se srazily a břinkly o sebe tak mocně, že být v tu chvíli někdo poblíž, vypadnou mu zuby a už je nenalepí zpátky. Triangl se tak lekl, že připojil za dozvuk činelů ještě tři nepravidelné údery, jako by mu vynechávalo srdce. To bylo něco! Velký buben se doširoka rozkročil a zaburácel: „Tak dost! Mně tady nikdo nebude poučovat, co mám dělat. Kdo vám udává rytmus? He? Kdo vás žene kupředu či nabádá k tichému přehrávání? He? Od toho jsem tu já!“

Smiřlivá harfa se jako vždycky pokusila urovnat situaci a všemi strunami zašveholila: „To vám, ale vážený pane – rytmický nástroji – nikdo neupírá, pan trubka jako zástupce žestové sekce*, zdá se, ehm.“ Odkáslala si: „Chtěl jsem vyjádřit, abych tak řekla, hlavní cíl našeho konání, kterým je – stručně řečeno – precizně interpretovat* a následně predikovat* žádoucí interakci* s publikem, že?“ Bohužel nikdo z přítomných jejímu šveholení nerozuměl. Spíš si připadali ještě hloupější než předtím, když na ně spustil buben.

„Pfrrrr, písk,“ odfoukl si pobouřeně klarinet.

„Paní kolegyně, vy jste tomu zase dala! Vůbec nechápeme, co jste chtěla říct, ale já... ehm... rád bych shrnul, o co v našem sporu jde. Vypadá to, že si každý z nás myslí, že jeho úloha je při koncertování ta nejdůležitější!“ Lesní roh pokýval nátrubkem*, kytara krkem a tympány si přitukly na souhlas. „No, a to je pak těžké se domluvit. Mám nápad! Zkusme se teď v tichu

pět minut zamyslet nad tím, kdeže jest pravda. Bez koho se naše koncertní umění neobejde? Kdo je tedy mezi námi ten hlavní?”

Všichni opět zmlkli, jen zepředu se z dirigentského pultíku ozval posměšný chichot: „Vy jste všichni fakt pitomí, že vám to hned nedošlo. Copak jste si nevšimli, kdo vás posílá do hry? Kdo vám ukazuje, kdy máte nastoupit, kdy skončit a jak rychle svoje noty odehrát? Jsem to samozřejmě a jedině já!”

„No počkej, počkej,” vzalo si slovo naleštěné koncertní křídlo: „...kdyby tě, hůlko, nedržel pan dirigent, tak si ani nemávneš. Ani teď neumíš sama vyskočit a postavit se nám, takže se neposmívej! Nehledě k tomu, že kdyby pan hudební skladatel nenapsal noty, dirigent i ty jste bez práce!” Klavír domluvil, klapl víkem a od pultíku už se nikdo nesmál.

Jenže, co teď? Kdo má ten hlavní úkol?

Možná je to někdo, kdo toho zahraje nejvíc? Nebo ten, kdo má pronikavý hlas a v pravou chvíli okoření celou skladbu svým sólem? Ten, kdo udává rytmus? Kdo má největší rozsah*? Kdo zní nejsilněji? Kdo má největší tělo? Nejdelsí struny? Největší výdrž?

Bylo ticho, ve kterém byste slyšeli spadnout špendlík. A pak se ozvalo několik tónů jako by pod stropem cvrlikal skřivánek. Vzápětí se k němu přidaly další hlasy — jako když se prameny spojí do proudu. Ozvalo se šumění lesa i burácení hromu, ostrost slunečního paprsku i hromobití a ničivá vichřice. Bylo to jemné

jako pavoučí síť a pak najednou mocné jako dunění rozbouřeného moře. Byly to varhany. Zněly jako tisíce bubnů, klavírů, rohů nebo fagotů a pak zahrály jemně jako harfa, flétny nebo hoboje. Bylo to krásné a velice silné. Všichni vydechli překvapením. Ano. To je ono! Varhany jsou hlavní!

První vypísl hoboje: „Už jsem na to přišel, vážení, je to jednoduché, varhany to jsou!” Ano, ano, souhlasily tympány, tuba i celesta. Přitakávalo cembalo, saxofon a kytara.

S nadšením se přidaly i všechny ostatní nástroje a s očekáváním se seběhly u varhan, které byly už zase zticha. Pak se z hloubi varhanních měchů ozvalo: „Přátelé, děkujeme vám za ocenění, ale mýlíte se.” Nástroje se po sobě udiveně podívaly. Tak proč varhany tak najednou spustily, když nechtěly slyšet, že jsou nejdůležitější? Měchy sípavě nabraly vzduch a vysvětlily: „Chtěly jsme vám tou hrou ukázat, že hlavní je, že jsme tady všichni společně, ať už hrajeme často nebo málokdy, silně nebo tence, podle not nebo z hlavy. Každý má svůj part* a je v něm na správném místě. Klavír nemůže zaskakovat za tympány a tuba nenahradí housle. Jedině dohromady dokážeme vytvořit něco tak krásného, jako je hudba. A teď vám přejeme dobrou noc!” Měch vyfoukl zbytek vzduchu a víc už se dnes nedozvíme.

Ale jedno je jisté. Každý máme své místo a hrajeme svou melodii, kterou nikdo jiný nedokáže a nenahradí.